

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

سال اول | ویژه نامه ۱۷۳

گفت و گو با نویسنده کتاب «با خورشید سامرا»

مبارزه با بدعت ها

و محافظت از حجت خدا

دو مأموریت مهم امام عسکری

۲

وزیر ارشد:

وقف از مظاهر مهم

تمدن اسلامی است

۲

روش تضمینی آیت الله قاضی

برای رسیدن به مقامات عرفانی

۲

خبر

تولیت آستان قدس رضوی عنوان کرد

ضرورت گسترش
زمینه مشارکت اقشار مختلف
در امور خیرخواهانه

تولیت آستان قدس رضوی بر ضرورت گسترش زمینه خدمت و کار خیر در جامعه تأکید کرد و گفت: باید بستر مشارکت اقشار مختلف با نگاهها و دیدگاههای متفاوت در فعالیت‌های خیرخواهانه را در جامعه گسترش داد.

به گزارش آستان نیوز، حجت‌الاسلام والمسلمین احمد مروی در گردهمایی اعضای مجمع خیرین و دبیران کانون‌های خادیماری بنیاد کرامت رضوی، به تبیین اهمیت رسیدگی و بهره‌گیری از مشکلات نیازمندان در اسلام پرداخت و اظهار کرد: با مجموعه آیات، روایات و سیره اولیای الهی چنین برداشت می‌شود که پس از انجام واجبات، هیچ عمل خیری بهتر از کمک و رسیدگی به محرومان و رفع مشکلات آن‌ها نیست. وی با بیان اینکه براساس روایات محبوب‌ترین خلق نزد پروردگار متعال، کسی است که بیشترین خیر را به بندگان خدا می‌رساند، بیان کرد: کسی که نفعش برای مردم بیشتر باشد، نزد خداوند متعال محبوب‌تر بوده و در آیات قرآن پس از تأکید به انجام واجبات درخصوص توجه به نیازمندان توصیه شده است.

الگو گرفتن از سیره معصومین(ع)

حجت‌الاسلام والمسلمین مروی توجه و اهتمام به امور معیشتی فقرا، محرومان و نیازمندان را سیره ائمه اطهار(ع) دانست و تصریح کرد: امام علی(ع) خدمات شایان و رشادت‌های فراوانی برای اسلام داشتند، ولی برای هیچ یک آیه نازل نشد، اما هنگامی که آن حضرت انگشتر خود را در نماز به سائل بخشیدند و یا غذای افطار خود را برای سه شب انفاق کردند، آیه قرآن نازل شد که نشان‌دهنده ارزش و اهمیت رسیدگی به نیازمندان نزد پروردگار متعال است. وی در ادامه نسبت به حفظ احترام، حرمت نفس و کرامت نیازمندان در کمک‌رسانی‌ها تأکید و اظهار کرد: در امدادسانی‌ها به نیازمندان باید از آبرو و عزت آن‌ها مراقبت شود و در اجناس اهدایی به آن‌ها باید به کیفیت و مرغوب بودن کالاها دقت شود زیرا یکی از جنبه‌های رعایت کرامت نیازمندان نوع اجناس اهدایی به این افراد است. تولیت آستان قدس رضوی ضمن یادآوری این مطلب که خیران باید از خداوند متعال برای دریافت توفیق حرکت در مسیر خیر سپاسگزار باشند، بر ضرورت گسترش دامنه خدمت و کار خیر تأکید و عنوان کرد: باید برای ترویج سنت حسنه انفاق و کمک به نیازمندان در جامعه تلاش کرد، در ترویج فرهنگ نیکوکاری در جامعه نباید خط کشی‌های اضافه‌تر از آنچه خداوند امر فرموده، سر راه خیران قرار داد، زیرا خداوند راه انجام کار خیر را برای همه باز گذاشته است. حجت‌الاسلام والمسلمین مروی گفت: باید بستر مشارکت اقشار مختلف با نگاهها و دیدگاه‌های متفاوت در فعالیت‌های خیرخواهانه را فراهم کرد، مشارکت دادن اقشار مختلف در فعالیت‌های خیرانه موجب گسترش کار خیر در جامعه می‌شود.

دوره‌های رتبه‌های برتر کنکور در حرم مطهر رضوی

خراسان و مشهد از دیرباز مهد قالی بافی ایران بوده است

اجتماع شورانگیز گره و رنگ و عشق

جمله «کف بقعه را با فرش‌های متعدد، پوشانده‌اند» از آن‌ها یاد می‌کند و از آنجا که وسعت روضه منوره، چندان زیاد نیست، می‌توان حدس زد بخش مهمی از فرش‌های داخل حرم به صورت قالیچه نفیس وجود داشته که همه آن‌ها در خراسان بافته شده بود. محمد بن احمد مقدسی، جغرافیدان نامی قرن چهارم، در کتاب «احسن التقاسیم فی معرفه الاقالیم»، فرش را از محصولات اصلی خراسان معرفی می‌کند. بنابراین می‌توان گفت هنر قالی‌بافی در منطقه مشهد، پیش از شکل گرفتن این شهر هم رونق فراوانی داشت و فرش‌های این ناحیه، از کیفیت بسیار بالایی برخوردار بودند، اما متأسفانه نمونه‌کاری از آن دوره باقی نیست تا بتوانیم درباره کیفیت طرح و رنگ این قالی‌ها اظهار نظر کنیم. قدر مسلم این است که هنر قالی‌بافی با همه فراز و فرودهایی که دید، تا دوره حکومت تیموریان بر خراسان دوام پیدا کرد و در عصر شاهرخ تیموری، با توجه به تقویت هنر و ارج نهادن به هنرمندان، رونق فراوانی یافت. ابن بطوطه که در میانه قرن هشتم هجری قمری گذرش به مشهد افتاده است، از زیبایی قالی‌هایی صحبت می‌کند که در حرم رضوی برای مفروش کردن اطراف مرقد مطهر امام(ع) مورد استفاده قرار گرفته بود. گویا این قالی‌ها، زیاد بزرگ نبوده‌اند، چون ابن بطوطه با

می‌توان در گزارش ابوالفضل بیهقی درباره خراجی که علی بن عیسی بن ماهان از خراسان برای هارون عباسی فرستاد، یافت. او می‌نویسد در سیاهه هدایای علی بن عیسی، ۲۰۰ تخته فرش نفیس وجود داشت که همه آن‌ها در خراسان بافته شده بود. محمد بن احمد مقدسی، جغرافیدان نامی قرن چهارم، در کتاب «احسن التقاسیم فی معرفه الاقالیم»، فرش را از محصولات اصلی خراسان معرفی می‌کند. بنابراین می‌توان گفت هنر قالی‌بافی در منطقه مشهد، پیش از شکل گرفتن این شهر هم رونق فراوانی داشت و فرش‌های این ناحیه، از کیفیت بسیار بالایی برخوردار بودند، اما متأسفانه نمونه‌کاری از آن دوره باقی نیست تا بتوانیم درباره کیفیت طرح و رنگ این قالی‌ها اظهار نظر کنیم. قدر مسلم این است که هنر قالی‌بافی با همه فراز و فرودهایی که دید، تا دوره حکومت تیموریان بر خراسان دوام پیدا کرد و در عصر شاهرخ تیموری، با توجه به تقویت هنر و ارج نهادن به هنرمندان، رونق فراوانی یافت. ابن بطوطه که در میانه قرن هشتم هجری قمری گذرش به مشهد افتاده است، از زیبایی قالی‌هایی صحبت می‌کند که در حرم رضوی برای مفروش کردن اطراف مرقد مطهر امام(ع) مورد استفاده قرار گرفته بود. گویا این قالی‌ها، زیاد بزرگ نبوده‌اند، چون ابن بطوطه با

یک فراز و فرود ناگهانی با آغاز عصر صفوی و رونق اقتصادی در کشور، قالی‌بافی در مشهد نیز وارد مرحله جدیدی شد. همان‌طور که پیشتر هم اشاره کردیم، قدیمی‌ترین فرش موجود در حرم رضوی، مشهور به قالی «گل‌بوتون‌دار» در همین دوره بافته شد. افزایش درآمدهای عمومی و امنیت راه‌ها، تجارت را رونق بخشید و قالیبافان مشهدی با استفاده از این فرصت، فعالیت‌های خود را توسعه دادند. اما این رونق گسترده که فرآورده‌های آن را امروز می‌شود در اقصی نقاط دنیا پیدا کرد، خیلی طول نکشید. با آغاز افول قدرت صفویان به‌ویژه از دوره شاه‌عباس دوم به بعد، قالی‌بافی در مشهد هم از رونق افتاد. با سقوط صفویان در حدود سال ۱۱۰۰ خورشیدی، ناامنی همه کشور را فرا

معروف است که بسیاری از فرش‌های مشهور دوره پیش از اسلام که زینت بخش کاخ‌ها و دربارها بود، با هنر پنجه قالیبافان خراسانی خلق شد. پیش از آنکه شهر مشهد به واسطه وجود مرقد مطهر حضرت ثامن الحجج(ع) شکل بگیرد.

چند دقیقه حرف حساب

نسل جوان را
با وقف آشنا کنیم

حجرت‌الاسلام روح‌الله بیدرام یکی از روحانیون محقق و پژوهشگری است که تا امروز ۳۲ عنوان کتاب به رشته تحریر درآورده و مجموعه ۶ جلدی «پاسخ نامه وقف» از آثار موفق او به‌تازگی در هفتمین جشنواره فرهنگی هنری «وقف چشمه همیشه جاری» برگزیده شده است. بیدرام معتقد است: وقف نمادی از روح خیرخواهی، تعاون، هم‌زیستی و عطفوت انسانی و برخاسته از ایمان است که می‌تواند راه‌گشای حل مسائل، مشکلات و نیازهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و مذهبی جامعه باشد. لازم است این فرهنگ ادامه یابد که تداوم آن در گرو آشنایی و همدلی نسل جوان با مفهوم وقف و آثار و کارکردهای آن است.

او درباره این کتابش می‌گوید: مجموعه ۶ جلدی «پاسخ نامه وقف» نتیجه یک سال تحقیقات پژوهشی من در حوزه وقف و کارکردهای آن است. در این اثر سعی کردم به موضوعات وقف، پیشینه وقف پیش از اسلام و در ایران، مدیریت، وقف‌های مورد موقوفات، کارکردهای وقف، وقف‌های مورد نیاز جامعه و آسیب‌هایی که یک موقوفه را تهدید می‌کند، بپردازم. همچنین در این اثر اشاره‌هایی به نمونه‌هایی از موقوفات آستان قدس رضوی در مشهد و سایر شهرهای ایران و حتی خارج از کشور شده است. برای ایجاد جذابیت بیشتر و پاسخ‌گویی به پرسش‌های عموم مردم در مورد وقف، این کتاب به صورت پرسش و پاسخ تنظیم شده است و به گفته بیدرام کتاب «پاسخ نامه وقف» جامع‌ترین اثر چاپ شده در مورد وقف است.

این محقق و پژوهشگر دینی تأکید می‌کند: یکی از اموری که لازم است در بنای جامعه اسلامی مورد توجه و عنایت خاص قرار گیرد، احیای سنت‌های اسلامی از جمله وقف است. سنتی که اگر به طور جدی در جامعه رایج شود، قادر است بسیاری از مشکلات و مسائل جامعه را با تکیه بر انگیزه معنوی مردم حل کند. وقف از گذشته‌های دور مورد توجه بوده است. امروز جامعه ما بیش از پیش به گسترش فرهنگ وقف نیازمند است. وقف فقط مشمول ساخت حسینیه، مسجد و... نمی‌شود، بلکه افراد و خیران می‌توانند متناسب با نیاز روز جامعه از جمله مسکن برای زوج‌های جوان، کمپ ترک اعتیاد، ازدواج آسان و تأمین هزینه‌های زوجهین املاکی را وقف کنند.

گرفت و تا زمانی که نادرشاه مشهد را به پایتختی برگزید، این شهر در معرض هجوم راهزنان و مدعیان حکومت قرار داشت. به همین دلیل، هنر قالی‌بافی به‌تدریج کمرنگ شد و رونق خود را حتی در دوره افشاریه هم باز نیافت. قالیبافان مشهد، کم‌کم فراموش شدند و تا میانه دوره قاجار و مهاجرت تعدادی از تجار فرش تبریز و هنرمندان قالیباف آذربایجانی، دیگر نتوانستند شکوه گذشته را تکرار کنند.

احیای یک هنر دیرپا

قالی‌بافی در مشهد، طی عصر قاجار دوباره رونق گرفت. از این دوره نمونه کارهای بسیار نفیسی در دست است که برخی از آن‌ها در موزه فرش آستان قدس نگهداری می‌شود. کشف تاریخ رونق دوباره این هنر در مشهد ساده نیست. گزارش‌هایی از برخی سفرنامه‌نویسان دوره قاجار و نیز سیاحان اروپایی در اختیار داریم که نشان می‌دهد تا حدود سال ۱۲۴۰ خورشیدی، قالی‌بافی هنوز رونق گذشته خود را در مشهد باز نیافته بود و صرفاً رنگ‌رنگ‌های این شهر که وظیفه تولید مواد اولیه بافت قالی را برعهده داشتند، فعال بودند. اما براساس گزارش آلبرت شیندلر، جهانگرد آلمانی که در سال ۱۲۵۴ خورشیدی وارد مشهد شده است، قالی‌بافی در این سال رونق داشته و در مشهد قالی‌های خوبی تولید می‌شده است. اشاره کردیم در این دوره، تعدادی از قالیبافان و تجار تبریزی وارد مشهد شدند و احتمالاً همان‌ها بودند که رونق دوباره این هنر را در مشهد رقم زدند؛ از میان آن‌ها، برخی اسامی در حافظه تاریخی این شهر باقی مانده است: برادران عمواغلی، محمدابراهیم مخملیاف و حاجعلی خامنه‌ای. پس از این تاریخ بود که فرش مشهد و قالیبافان مشهدی دوباره موقعیت پیشین را باز یافتند و به دلیل اقبال کشورهای اروپایی به فرش ایران و برند شدن فرش مشهد، باوجود همه مشکلات اقتصادی و سیاسی در دوره‌های بعد، جایگاه خود را حفظ کردند و امروزه نیز قالیبافان مشهدی همچنان مقام شایسته‌ای در این عرصه دارند.

اهل کسبایی شکل می‌گیرند که اهل بیت هستند و خداجرس و پلیدی را از همه آن‌ها دور کرده است و در این مواجهه قدسی یک عشق خانوادگی بازتولید می‌شود و یکی از دلالت‌های پیاده‌روی اربعین، تجربه عشق خانوادگی برای جامعه امروزین ماست که به‌شدت در بازتولید سنت عشق و زوال عشق دچار بحران است. خانواده ایرانی و دختران و پسران امروز، در دوره زوال عاشقی می‌توانند بزرگ‌ترین تمرین عاشقی را در این مسیر پرفراز و نشیب داشته باشند که غایت آن حسین‌بن‌علی(ع) است.

و فرزندانش می‌رویم و عشق خانوادگی را تجربه می‌کنیم... در پیاده‌روی اربعین هم کنش خانوادگی و هم عشق خانوادگی ایجاد می‌شود. در اینجا خانواده عاشق یک امر به نحو مشاع می‌شود، وقتی ما عاشق این خانواده می‌شویم کسی نمی‌گوید من فقط عاشق امام حسین(ع) هستم و عشق به بقیه آل‌الله را هم‌ردیف این عشق، نه رقیب آن می‌داند. این خانواده آل‌الله هستند و ما عاشق آل‌البیت(ع) می‌شویم. رئیس اندیشکده راهبردی اربعین دانشگاه امام صادق(ع) اضافه کرد: در حدیث کسا

ما پیشنهاد جدی می‌دهیم که بخش قابل توجهی از ورزشگاه‌ها به خانواده‌ها و بخشی دیگر به پسران و دختران مجرد اختصاص داده شود. در این صورت نوع رابطه حاکمان و این بخش از جامعه تغییر خواهد کرد. رئیس اندیشکده راهبردی اربعین افزود: اتفاق مهمی که در پیاده‌روی اربعین دیده‌ایم این است که دوگانگی جنسیتی به این معنا وجود ندارد و عمده کنشگران خانوادگی، تجربه مقدس فرهنگی دارند و افراد مجرد هم ذیل همین گفتمان هستند. ما به زیارت یک خانواده یعنی حسین(ع)

سیدمجدد امامی، عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق(ع)، دیروز در وبینار «ارتباطات آیینی: تجربه زیسته اربعین» در سخنانی با موضوع «عشق خانوادگی؛ تجربه‌های زیارت اربعینی ایرانی و عراقی» که از سوی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه برگزار شد، گفت: یکی از مهم‌ترین قیودی که زندگی سکولار مدرن و بخش اعظم حیات مدرن بر ما تحمیل کرده است، دوگانگی جنسیتی و زنانگی و مردانگی در عرض هم‌دیگر است... یکی از چالش‌های کشور ما حضور نداشتن بانوان در ورزشگاه‌هاست...

مجاز آبیاد

تمرین عاشقی
در روزگار زوال
عاشقی

